

Suvestinė redakcija nuo 2011-05-27 iki 2012-01-10

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2009, Nr. [79-3321](#), i. k. 1092250ISAK000V-508

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
Į S A K Y M A S**

**DĖL STOROSIOS ŽARNOS VĖŽIO ANKSTYVOSIOS DIAGNOSTIKOS
FINANSAVIMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2009 m. birželio 23 d. Nr. V-508
Vilnius

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 189 (Žin., 2009, Nr. [33-1268](#)), 1330 punktą bei įvertinęs Privalomojo sveikatos draudimo tarybos nuomonę (Privalomojo sveikatos draudimo tarybos 2009 m. kovo 17 d. nutarimas Nr. 2/1):

1. T v i r t i n u pridedamas:

1.1. Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programą;

1.2. Informacinio pranešimo formą.

2. S u d a r a u Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programos koordinavimo grupę:

Kęstutis Strupas – Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų Pilvo chirurgijos centro vadovas (koordinavimo grupės vadovas);

Narimantas Evaldas Samalavičius – Vilniaus universiteto Onkologijos instituto Chirurgijos klinikos vadovas (koordinavimo grupės vadovo pavaduotojas);

Aušrinė Barakauskienė – valstybinio patologijos centro direktoriaus pavaduotoja;

Andrius Bleizgys – UAB Riešės šeimos klinikos šeimos gydytojas;

Goda Denapienė – Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų Hepatologijos, gastroenterologijos ir dietologijos centro gydytoja gastroenterologė;

Rūta Dovydaitytė – šeimos gydytojų centro „UAB Linkime sveikatos“ vadovė;

Aurelijus Grigaliūnas – Vilniaus universitetinės greitosios pagalbos ligoninės Chirurginių instrumentinių tyrimų skyriaus vedėjas;

Elona Juozaitytė – Kauno medicinos universiteto klinikų Onkologijos klinikos vadovė;

Limas Kupčinskas – Kauno medicinos universiteto klinikų Gastroenterologijos klinikos vadovas;

Jelena Kutkauskienė – valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos priežiūros paslaugų departamento direktorė;

Audronė Mazurkienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos departamento Specializuotos medicinos pagalbos skyriaus vyriausioji specialistė;

Žilvinas Saladžinskas – Kauno medicinos universiteto klinikų Chirurgijos klinikos administratorius;

Giedrė Smailytė – Vilniaus universiteto Onkologijos instituto vėžio apskaitos skyriaus vedėja;

Leonas Valius – Kauno medicinos universiteto klinikų Šeimos medicinos klinikos vadovas;

Lina Vencevičienė – Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikų Šeimos medicinos centro vyriausioji ordinatorė.

3. Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programos bandomasis projektas vykdomas Vilniaus ir Kauno apskrityse nuo 2009 m. liepos 1 d. iki 2011 m. gruodžio 31 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-510](#), 2011-05-20, Žin., 2011, Nr. 63-2995 (2011-05-26), i. k. 1112250ISAK000V-510

4. P a v e d u viceministrui pagal kuruojamą sritį kontroliuoti įsakymo vykdymą.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ALGIS ČAPLIKAS

STOROSIOS ŽARNOS VĖŽIO ANKSTYVOSIOS DIAGNOSTIKOS FINANSAVIMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Įgyvendinant Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programą (toliau – Programa) numatoma Lietuvos Respublikoje plėtoti storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką, taikant efektyvius medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus metodus.

2. Programos tikslas – pagerinti ankstyvųjų storosios žarnos vėžio stadijų išaiškinamumą ir sumažinti mirtingumą dėl šios ligos.

3. Programos uždaviniai:

3.1. nustatyti slaptą kraujavimą iš virškinamojo trakto asmenims, prisirašiusiems pirminėje sveikatos priežiūros įstaigoje, ir siųsti juos konsultuoti pas gydytoją specialistą (gydytoją gastroenterologą, gydytoją endoskopuotoją, abdominalinės chirurgijos gydytoją) dėl storosios žarnos patologijos išaiškinimo;

3.2. endoskopiniu tyrimu nustatyti priežastis, sukeliančias kraujavimą iš virškinamojo trakto;

3.3. skatinti pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikėjus plėtoti ankstyvąją storosios žarnos vėžio diagnostiką;

3.4. skatinti šiuolaikinių storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos metodų taikymą.

4. Programos paslaugos apmokamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų.

5. Programa yra tęstinė.

II. PROGRAMOS PASLAUGOS IR JŲ ĮGYVENDINIMO TVARKA

6. Programos paslaugos:

6.1. informavimas apie storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir imunocheminio slapto kraujavimo testo išmatose (toliau – iFOBT) rezultatų įvertinimas;

6.2 paciento siuntimas pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją

6.3. gydytojo specialisto konsultacija su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu;

6.4. gydytojo specialisto konsultacija su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu, taikant intraveninę nejautrą;

6.5. biopsijos medžiagos histologinis ištyrimas ir įvertinimas.

7. Informavimo apie storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir iFOBT rezultatų įvertinimo paslaugą bei paciento siuntimo pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją paslaugą teikia asmens sveikatos priežiūros įstaigos, teikiančios pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas (toliau – PASPI).

8. Informavimo apie storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir iFOBT rezultatų įvertinimo paslauga teikiama asmenims, sulaukusiems 50–74 metų amžiaus. Kad gavo nustatytos formos informacinį pranešimą, asmuo patvirtina parašu savo asmens sveikatos istorijoje (forma 025/a).

9. Informavimo apie storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir iFOBT rezultatų įvertinimo paslaugą sudaro:

- 9.1. šiuo įsakymu patvirtintos formos informacinio pranešimo įteikimas pasirašytinai;
- 9.2. pokalbis su pacientu apie storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos priemonės, iFOBT reikšmę ir tolesnius veiksmus, jei nustatomas slaptas kraujavimas;
- 9.3. paciento supažindinimas su iFOBT testo atlikimu ir iFOBT testo įteikimas pasirašytinai;
- 9.4. iFOBT rezultato įvertinimas.
10. Informavimo apie storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir iFOBT rezultatų įvertinimo paslauga apmokama šios programos nustatyta tvarka ir teikiama ne dažniau kaip vieną kartą per dvejus metus. Suteikus šią paslaugą, jei iFOBT (–) neigiamas, kitas iFOBT atliekamas po dvejų metų.
11. Pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją pacientą siunčia PASPĮ gydytojas, esant teigiamam (+) iFOBT rezultatui.
12. Paciento siuntimo pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją paslaugą sudaro:
 - 12.1. paciento informavimas apie žarnyno paruošimą prieš kolonoskopijos tyrimą;
 - 12.2. žarnyno paruošimui prieš kolonoskopijos tyrimą reikiamo medikamento (*Mineral salts in combination*) išdavimas pacientui;
 - 12.3. paciento informavimas apie galimybę atlikti kolonoskopiją, taikant intraveninę nejautrą;
 - 12.4. paciento siuntimas pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją su įrašu „Programa“ ir išankstinis registravimas, atsižvelgiant į paciento nuomonę dėl intraveninės nejautos taikymo;
 - 12.5. kolonoskopijos rezultato įvertinimas;
 - 12.6. paciento informavimas apie biopsijos rezultatus ir siuntimas gydyti, esant patologijai.
13. Suteiktos informavimo apie storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir iFOBT atlikimo ir jo rezultatų įvertinimo bei paciento siuntimo pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją paslaugos registruojamos asmens sveikatos istorijoje (forma 025/a) ir asmens ambulatorinio gydymo apskaitos kortelėje (forma 025/a-LK).
14. Pacientui, gavusiam siuntimą pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją, teikiama viena iš šių paslaugų:
 - 14.1. gydytojo specialisto konsultacija su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu;
 - 14.2. gydytojo specialisto konsultacija su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu, taikant intraveninę nejautrą.
15. Gydytojo specialisto konsultacijos su kolonoskopija ir, jei reikia (radus pakitimų storosiose žarnose), biopsijos medžiagos paėmimu paslauga teikiama asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti ambulatorines gydytojo gastroenterologo ir/ar gydytojo endoskopoautojo ir/ar abdominalinės chirurgijos gydytojo paslaugas.
16. Gydytojo specialisto konsultacijos su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu, paslaugą sudaro:
 - 16.1. endoskopinis tyrimas – kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimas (rekomenduojama ne mažiau kaip 5 audinių gabalėlių), tyrimo aprašymas ir išvada;
 - 16.2. biopsijos medžiagos (rekomenduojama ne mažiau kaip 5 audinių gabalėlių) siuntimas tirti patologijos centrui ar tarnybai, papildomai nurodant PASPĮ ir jos adresą;
 - 16.3. paciento supažindinimas su kolonoskopijos rezultatais;
 - 16.4. atsakymo apie kolonoskopijos rezultatus siuntimas į PASPĮ.
17. Gydytojo specialisto konsultacijos su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu, paslauga registruojama asmens sveikatos istorijoje (forma 025/a) ir asmens ambulatorinio gydymo apskaitos kortelėje (forma 025/a-LK).
18. Gydytojo specialisto konsultacijos su kolonoskopija ir, jei reikia (radus pakitimų storosiose žarnose), biopsijos medžiagos paėmimu, taikant intraveninę nejautrą, paslauga teikiama asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti ambulatorines

gydytojo gastroenterologo ir/ar gydytojo endoskopoautojo ir/ar abdominalinės chirurgijos gydytojo ir gydytojo anesteziologo reanimatologo paslaugas.

19. Gydytojo specialisto konsultacijos su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu, taikant intraveninę nejautrą, paslaugą sudaro:

19.1. gydytojo anesteziologo reanimatologo atliekama paciento apžiūra bei bendrinė intraveninė nejautra;

19.2. endoskopinis tyrimas – kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimas (rekomenduojama ne mažiau kaip 5 audinių gabalėlių), tyrimo aprašymas ir išvada;

19.3. biopsijos medžiagos (rekomenduojama ne mažiau kaip 5 audinių gabalėlių) siuntimas tirti patologijos centrui ar tarnybai, papildomai nurodant PASPI ir jos adresą;

19.4. paciento supažindinimas su kolonoskopijos rezultatais;

19.5. atsakymo apie kolonoskopijos rezultatus siuntimas į PASPI.

20. Gydytojo specialisto konsultacijos su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu, taikant intraveninę nejautrą, paslauga registruojama asmens sveikatos istorijoje (forma 025/a) ir asmens ambulatorinio gydymo apskaitos kortelėje (forma 025/a-LK).

21. Jei kolonoskopijos metu nustatoma, kad storoji žarna normali, pacientas tiriamas iš naujo ir iFOBT tyrimas atliekamas ne anksčiau nei po 10 metų.

22. Jei kolonoskopijos metu pacientui nustatyta storosios žarnos patologija, pacientui programos paslaugos pakartotinai nebeteikiamos.

23. Biopsijos medžiagos histologinio ištyrimo ir įvertinimo paslauga teikiama patologijos centruose ar tarnybose, atitinkančiose nustatytus patologijos tyrimų kokybės reikalavimus, vykdančiose vidinės ir išorinės kokybės kontrolės priemones.

24. Patologijos centras ar tarnyba biopsijos medžiagos tyrimo rezultatus siunčia į PASPI ir gydytojui specialistui, siuntusiam atlikti tyrimą.

25. Biopsijos medžiagos histologinio ištyrimo ir įvertinimo paslaugą asmens sveikatos istorijoje (forma 025/a) ir asmens ambulatorinio gydymo apskaitos kortelėje (forma 025/a-LK) registruoja paslaugą suteikęs gydytojas.

III. BAZINĖS PASLAUGŲ KAINOS

26. Nustatomos šios paslaugų bazinės kainos:

26.1. informavimas apie storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir iFOBT rezultatų įvertinimas – 26,07 balo;

26.2. paciento siuntimas pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją – 43,82 balo;

26.3. gydytojo specialisto konsultacija su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu – 139,58 balo;

26.4. gydytojo specialisto konsultacija su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu, taikant intraveninę nejautrą – 227,90 balo;

26.5. kolonoskopijos biopsijos medžiagos ištyrimas ir įvertinimas – 141,67 balo.

IV. PROGRAMOS PASLAUGŲ APMOKĖJIMO TVARKA

27. Teritorinė ligonių kasa (toliau – TLK) už šios programos 6 punkte išvardytas paslaugas, atitinkančias II skyriuje joms keliamus reikalavimus, moka bazinėmis kainomis.

28. Per ataskaitinį laikotarpį suteiktas programoje numatytas paslaugas TLK apmoka šia tvarka:

29. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, PASPI iki kito mėnesio 10 dienos pateikia TLK ataskaitą, kurioje nurodomas per ataskaitinį laikotarpį suteiktų informavimo apie storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir iFOBT atlikimo ir jo rezultatų įvertinimo paslaugų bei paciento siuntimo pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją paslaugų kiekis

ir mokėtina suma. Į ataskaitą paslaugos gali būti įtrauktos tik tuo atveju, jei buvo įvykdytos visos Programos 9 ar 12 punktuose numatytos sąlygos.

30. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, asmens sveikatos priežiūros įstaiga iki kito mėnesio 10 dienos pateikia TLK ataskaitą, kurioje nurodomas per ataskaitinį laikotarpį suteiktų gydytojo specialisto konsultacijų su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu arba gydytojo specialisto konsultacijos su kolonoskopija ir, jei reikia, biopsijos medžiagos paėmimu, taikant intraveninę nejautrą, kiekis bei mokėtina suma. Į ataskaitą paslauga gali būti įtraukta tik tuo atveju, jei įvykdytos visos atitinkamai 16 ir 19 programos punktuose numatytos sąlygos.

31. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, asmens sveikatos priežiūros įstaigos, atliekančios storosios žarnos biopsijos medžiagos tyrimus, iki kito mėnesio 10 dienos pateikia TLK ataskaitą, kurioje nurodomas per ataskaitinį laikotarpį suteiktų storosios žarnos biopsijos medžiagos ištyrimo ir įvertinimo paslaugų kiekis bei mokėtina suma.

32. Įvertinusi gautus duomenis, TLK teikia valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos lėšų programos paslaugoms vykdyti paraišką.

33. TLK, gavusi lėšas programos paslaugoms vykdyti, priima apmokėti asmens sveikatos priežiūros įstaigų pateiktas sąskaitas.

V. PROGRAMOS VYKDYMO RODIKLIAI IR REZULTATŲ VERTINIMAS

34. Programos vykdymo rodiklius, rezultatus pagal nustatytus kriterijus vertina, siūlymus dėl programos vykdymo teikia Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programos koordinavimo grupė (toliau – koordinavimo grupė).

35. Programos vykdymo rodikliai:

35.1. asmenų, kuriems per ataskaitinį laikotarpį PASPI suteikė informavimo apie storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir slapto kraujavimo testo atlikimo paslaugą, skaičius;

35.2. asmenų, kuriems per ataskaitinį laikotarpį nustatytas slaptas kraujavimas, skaičius;

35.3. asmenų, kurie per ataskaitinį laikotarpį konsultavosi su gydytoju specialistu dėl kolonoskopijos, jei reikia, su biopsijos paėmimu atlikimo, skaičius;

35.4. per ataskaitinį laikotarpį atliktų biopsijų skaičius;

35.5. asmenų, kuriems per ataskaitinį laikotarpį pirmą kartą buvo diagnozuotas storosios žarnos vėžys, skaičius;

35.6. asmenų, kuriems per ataskaitinį laikotarpį pirmą kartą buvo diagnozuotas *in situ* ir I stadijos storosios žarnos vėžys, skaičius.

36. Koordinavimo grupė vertina programos rezultatus pagal jos vykdymo rodiklius ne rečiau kaip vieną kartą per metus.

37. Programos rezultatų ataskaitas koordinavimo grupė teikia Sveikatos apsaugos ministerijai ir valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

Forma patvirtinta
Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministro 2009 m. birželio 23 d.
įsakymu Nr. V-508

(pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos pavadinimas)

(kodas, adresas, telefonas)

Gerbiamas _____
(vardas ir pavardė)

INFORMACINIS PRANEŠIMAS

_____ Nr. _____
(data)

Kreipiamės į Jus pranešdami, kad vykdoma Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programa, pagal kurią numatoma tikrinti gyventojų sveikatą.

Kviečiame Jus dalyvauti šioje patikroje.

Kodėl vykdoma ši patikra, kaip ji atliekama, koks jos tikslas ir kodėl jos reikia?

Storosios žarnos vėžys yra viena iš dažniausių onkologinių ligų Lietuvoje. Kiekvienais metais nustatoma apie 1500 naujų ligos atvejų ir šis skaičius kasmet didėja. Jei nustatomas ankstyvųjų stadijų storosios žarnos vėžys, jo gydymas gali būti efektyvus. Deja, pacientas ilgą laiką nejaučia jokių ligos požymių, todėl dažnai Lietuvoje aptinkamas Iv stadijos storosios žarnos vėžys, kurio visiškai išgydyti nebeįmanoma.

Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programos tikslas – kuo anksčiau nustatyti storosios žarnos vėžį. Todėl kas 2 metus reguliariai turėtų būti tikrinami asmenys, sulaukę 50–74 metų amžiaus, atliekant slapto kraujavimo testą, pagal kurį galima numatyti ankstyvosios stadijos storosios žarnos vėžį. Tai leistų efektyviai gydyti šią ligą ir pasiekti, kad pacientas visiškai pasveiktų.

Nustačius slapta kraujavimą, pacientas bus siunčiamas konsultuotis pas gydytoją specialistą, atliekama kolonoskopija ir, esant reikalui, paimama biopsijos medžiaga. Nustatytas slaptas kraujavimas leidžia iš anksto nuspėti storosios žarnos vėžį. Kolonoskopija ir, jei reikia, biopsija yra vienintelis būdas objektyviai patvirtinti storosios žarnos vėžio diagnozę.

Patikros metu nemokamai atliekamas slapto kraujavimo nustatymo testas, prireikus pacientas siunčiamas pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją ir, jei reikia, paimti biopsijos medžiagą, o esant reikalui – gali būti paskirtas reikiamas gydymas.

Jei kiltų neaiškumų dėl dalyvavimo patikroje, Jūs galite pasitarti su šeimos gydytoju.

Kviečiame Jus atvykti į

(asmens sveikatos priežiūros įstaigos pavadinimas, adresas, kabineto Nr.)

pas gydytoją _____

profilaktiškai pasitikrinti

(vardas ir pavardė)

dėl storosios žarnos vėžio.

Gydytojo darbo laikas:

pirmadienį _____;
antradienį _____;
trečiadienį _____;
ketvirtadienį _____;
penktadienį _____.

Atvykimo datą ir laiką galite suderinti tel. _____.

Primename, kad patikra dėl storosios žarnos vėžio apmokama Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, pacientui primokėti nereikia.

(informacinį pranešimą įteikusio
darbuotojo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Informacinį pranešimą gavau

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(data)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-510](#), 2011-05-20, Žin., 2011, Nr. 63-2995 (2011-05-26), i. k. 1112250ISAK000V-510

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. birželio 23 d. įsakymo Nr. V-508 "Dėl Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programos patvirtinimo" pakeitimo